

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 14. desember 2020 av Høyesterett i avdeling med

dommer Bergljot Webster
dommer Arne Ringnes
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
dommer Ingvald Falch
dommer Kine Steinsvik

HR-2020-2409-A, (sak nr. 20-117931STR-HRET)
Anke over Gulating lagmannsretts dom 20. mai 2020

A (advokat Odd-Rune Torstrup)

mot

Påtalemyndigheten (kst. statsadvokat Alf Butenschøn Skre)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Falch:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder straffutmåling for ulovlig besittelse av skytevåpen og ammunisjon, jf. straffeloven § 190.
- (3) Under ransaking hjemme hos A 8. oktober 2018, fant politiet tre skytevåpen og ammunisjon, alt sammen lett tilgjengelig i kjellerstuen. A hadde ikke tillatelse til å eie eller inneha våpnene og ammunisjonen. Våpnene var ikke funksjonsdyktige, men uten å være gjort varig ubrukbare.
- (4) A ble tiltalt for overtredelse av straffeloven § 190 første ledd, for å ha hatt ulovlig befattning med skytevåpnene (tiltalens post II) og ammunisjonen, som besto av ca. 810 patroner (post III). Han ble også tiltalt for overtredelse av våpenloven § 33, jf. § 27 a første ledd, for ikke å ha oppbevart våpnene og ammunisjonen forsvarlig nedlåst (post IV). Endelig ble han tiltalt for et mindre narkotikaforhold (post I).
- (5) Haugaland tingrett avsa dom 16. desember 2019, med denne domsslutningen punkt 1:
- «A, født 00.00.1977, dømmes for en overtredelse av
  - Straffeloven § 231 første ledd
  - Straffeloven § 190 første ledd
  - Straffeloven § 190 første ledd, jf. våpenloven § 15 annet led, jf. § 13 første ledd
  - Våpenloven § 33, jf. § 27a første ledd
- til fengsel i 120 dager, jf. straffeloven § 79 bokstav a og b.»
- (6) Domfellelsen omfatter ulovlig besittelse av to skytevåpen. Hva gjelder det tredje våpenet, ble A ansett for å ha vært i god tro, fordi dette tidligere hadde vært beslaglagt og tilbakelevert til ham. A ble i tillegg dømt til å tåle inndragning av alle tre våpnene og ammunisjonen, samt til å betale saksomkostninger på 5 000 kroner.
- (7) A anket straffutmålingen til Gulating lagmannsrett, som etter skriftlig behandling forkastet anken i dom 20. mai 2020.
- (8) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen, som han gjør gjeldende er for streng. Påtalemyndigheten påstår anken forkastet.

Mitt syn på saken

- (9) Jeg er kommet til at straffen må settes ned.

Utgangspunkter

- (10) Bærende for straffutmålingen er overtredelsene av straffeloven § 190 første ledd, besittelse av to skytevåpen og ammunisjon uten tillatelse. Bestemmelsen lyder:
- «Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på graverende måte, overtrer bestemmelsene om ulovlig innføring, avhendelse, erverv eller besittelse av skytevåpen eller ammunisjon i våpenloven.»
- (11) Mindre alvorlige overtredelser straffes etter våpenloven § 33, hvor strafferammen er fengsel inntil tre måneder. Grove overtredelser straffes etter straffeloven § 191, hvor strafferammen er fengsel inntil seks år.
- (12) Frem til straffeloven trådte i kraft i 2015, sto alle disse bestemmelsene i våpenloven § 33. Det fremgår av forarbeidene at endringen var begrunnet i at de overførte bestemmelsene passer bedre i straffeloven, se Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) side 256.
- (13) Strafferammen i § 190 første ledd er en «direkte videreføring» av strafferammen i den tidligere våpenloven § 33 første ledd andre punktum, se proposisjonen side 257. Derimot ble strafferammen i § 191 forhøyet. For de grove overtredelsene uttales det på side 258 at det «også bør foretas en viss skjerping i det alminnelige straffutmålingsnivået».
- (14) Dette innebærer at straffenivået ved overtredelse av straffeloven § 190 første ledd – som denne saken gjelder – ikke ble skjerpet i 2015. Her er tidligere rettspraksis fremdeles relevant, jf. også HR-2019-2297-A avsnitt 53.
- (15) I Rt-2002-381 på side 383 er det, ved anvendelse av den tidligere bestemmelsen, uttalt at «det normalt ikke vil være rom for betinget fengsel ved ulovlig erverv av skytevåpen». Ubetinget fengsel er derfor utgangspunktet.
- (16) Ved fastsettingen av straffens lengde, står skytevåpenenes egenskaper og skadepotensial sentralt. Her vil det ved straffutmålingen som regel ikke være nødvendig å gå detaljert til verks. Men i denne saken er det reist enkelte særlige spørsmål som jeg må gå inn på.

Nærmere om skytevåpnene

- (17) A er domfelt for ulovlig befatning med to pistoler, som begge var funksjonsudyktige:
- (18) Den *ene* var en High Standard modell 103 Olympic kaliber 22 Long Rifle pistol. Dette er et halvautomatisk skytevåpen. Pistolen var ikke funksjonsdyktig fordi den manglet tennstempel, og fordi avfyringsmekanismen ikke lot seg utløse ved avtrekk. Det må imidlertid legges til grunn at dette er komponenter som relativt enkelt lar seg anskaffe eller utbedre.
- (19) Den *andre* var en PM-63 maskinpistol. Dette er et helautomatisk skytevåpen, som er forbudt i Norge, jf. våpenforskriften § 5. Den var av flere grunner ikke funksjonsdyktig: For det første var det på oversiden av pipen boret syv hull, hvor det i ett av dem var fastsveiset en bolt som sperret løpet. For det andre var kammeret i pipen tettet med sveis,

som også festet pipen til rammestykket. Og for det tredje var støtbunnen i glidestykket fjernet.

- (20) Domfellelsen bygger på at dette våpenet likevel ikke var gjort «varig ubrukbart (deaktivert)», jf. våpenforskriften § 1 tredje ledd, fordi ikke alle vesentlige deler av våpenet var gjort permanent ubrukelig. Blant annet var glidestykket bevegelig og kammeret ikke sperret. Det var derfor ikke umulig å reaktivere våpenet, selv om dette ville vært vanskelig og krevd mye arbeid. Fordi våpenet er uvanlig i Norge, er reservedeler vanskelig å oppdrive.
- (21) For Høyesterett er det fremlagt en rapport fra Kripos, hvor det fremgår at maskinpistolen ble innført til Norge i april 2016 og er påført et stempel som viser at den var godkjent deaktivert i Tyskland. Forsvareren har derfor – utenfor anken – reist spørsmål om maskinpistolen må anses deaktivert også etter norske regler, slik at den ikke var ulovlig å eie, jf. våpenloven § 1 andre ledd. Alternativt har han reist spørsmål om forholdet bør nedsubsumeres til overtredelse av våpenloven § 33.
- (22) EUs våpendirektiv, direktiv 1991/477/EF med senere endringer, inneholder minimumsregler for medlemsstatenes våpenkontroll, jf. artikkel 3. Også kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/2403, som setter felles teknisk standard for deaktivering av skytevåpen, fastsetter minimumsregler. Det er derfor ikke i strid med disse reglene om Norge stiller strengere krav til deaktivering enn for eksempel Tyskland. Jeg kan heller ikke se at eventuelle strengere norske deaktiveringsregler i 2016 utgjorde en ulovlig importrestriksjon etter EØS-avtalen artikkel 11, jf. artikkel 13.
- (23) Det er derfor ikke grunn til utenfor anken å endre den lovanvendelsen domfellelsen bygger på.
- (24) Dette innebærer at det skal utmåles straff for ulovlig besittelse av to skytevåpen som begge i utgangspunktet har et stort skadepotensial. I særlig grad gjelder det maskinpistolen. På den andre siden var skadepotensialet begrenset av våpenenes manglende funksjonsdyktighet. Pistolen hadde likevel bare mindre mangler, slik at skadepotensialet relativt enkelt kunne gjenskapes. Maskinpistolen derimot hadde så store mangler at dens skadepotensial må anses svært begrenset. Den tyske godkjennelsen underbygger at reaktivering av maskinpistolen ville vært vanskelig.

Den konkrete utmålingen

- (25) Til fastsetting av straffenivået foreligger noe relevant høyesterettspraksis:
- (26) I den nevnte Rt-2002-381 forkastet Høyesterett tiltaltes anke over en dom hvor straffen var satt til fengsel i 21 dager for ulovlig erverv av to funksjonsdyktige våpen – et Mauser gevær og en Luger pistol. I tillegg var han dømt for å ha overlatt våpnene til en tredjeperson, og for oppbevaring av noen patroner og noe hasj.
- (27) I Rt-2007-1533 ble straffen satt til fengsel i åtte måneder for ulovlig erverv av en maskinpistol med ammunisjon og en revolver. Maskinpistolen manglet sluttstykke. Overtredelsen ble bedømt som grov. Domfellelsen inkluderer også noen andre, etter det jeg forstår mindre forhold.

- (28) I Rt-2008-1303 ble tiltalte dømt for flere forhold, blant dem ulovlig besittelse av en pistol og en revolver, som begge var ladet med ammunisjon. Det ble i avsnitt 27 reist spørsmål om ikke dette var grove overtredelser. Straffen for dette må ut fra sammenhengen anses å ha blitt satt til minst åtte måneder fengsel.
- (29) I HR-2019-2297-A ble straffen, før fradrag, satt til fengsel i 40 dager for oppbevaring av en forholdsvis liten mengde kraftige eksplosiver og en relativt begrenset mengde ulovlige utgangstoffer for eksplosiver. Dette rammes av straffeloven § 190 andre ledd.
- (30) Jeg mener at oppbevaringen av de ulovlige våpnene og ammunisjonen i vår sak best kan sammenlignes med dommen fra 2002, og i noen grad også dommen fra 2019. Det må her legges stor vekt på at maskinpistolens skadepotensial var betydelig redusert. Dette innebærer at jeg mener et passende utgangspunkt for utmålingen av straff for disse forholdene er fengsel i 30 til 40 dager. Når også den uforsvarlige oppbevaringen tas i betraktning, mener jeg utgangspunktet bør være fengselsstraff i omkring 40 dager.
- (31) Jeg har da lagt vekt på at A ikke har brukt våpnene, og at han – slik lagmannsretten la til grunn – heller ikke hadde tenkt å gjøre det. Jeg har på den andre siden også lagt vekt på at A, på grunn av sin vandel, ikke ville fått tillatelse til å inneha noen av våpnene.
- (32) Straffen må skjerpes for gjentakelse, jf. straffeloven § 77 bokstav k og § 79 bokstav b. A er tidligere straffet fire ganger for brudd på våpenloven, første gang i 2005 og siste gang i 2017. Soningen av den siste dommen, som blant annet omfattet ulovlig besittelse av skytevåpen, ble avsluttet i oktober 2017, mindre enn ett år før forholdene i vår sak. Dette tilsier etter min mening et ikke ubetydelig tillegg i straffen.
- (33) Gjengangertillegg skal i utgangspunktet gis som et betinget påslag i den ubetingete fengselsstraffen. Men dette kan fravikes etter en konkret vurdering, jf. HR-2019-1644-A avsnitt 22. I denne saken bør påslaget gis i den ubetingete fengselsstraffen, og da med omkring 20 dager. Det er etter min mening nødvendig å gi denne fjerde gjentakelsen en slik markert virkning.
- (34) Lagmannsretten har i skjerpende retning også lagt vekt på at A har hatt befatning med et rusmiljø. Jeg kan ikke se at dette er konkretisert på en slik måte at det kan få vekt av betydning. Det er etter min mening heller ikke grunn til å legge vekt på at A har opplyst at han innimellom har ruset seg, og at han flere ganger er dømt for mindre narkotikaforhold. At domfellelsen nå omfatter ett slikt forhold får ikke særlig betydning i skjerpende retning.
- (35) Forsvarer har gjort gjeldende at straffen må reduseres fordi A har tilstått forholdene. Men tilståelsen kom først under hovedforhandlingen i tingretten og har ikke hatt nevneverdig prosessbesparende betydning. Jeg tillegger den derfor bare begrenset vekt i formildende retning.
- (36) Saken har blitt noe gammel uten at den har ligget inaktiv i noen periode. Undersøkelsene av våpnene har tatt tid, og hovedforhandlingen i tingretten måtte av den grunn utsettes. Jeg mener at tidsbruken samlet sett ikke tilsier reduksjon i straffen.

Konklusjon

- (37) På denne bakgrunn mener jeg at straffen samlet sett bør settes til fengsel i 60 dager.
- (38) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 60 – seksti – dager.

- (39) Dommer **Ringnes:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (40) Dommer **Arntzen:** Likeså.
- (41) Dommer **Steinsvik:** Likeså.
- (42) Dommer **Webster:** Likeså.
- (43) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 60 – seksti – dager.